

Diákéveimről – anno 1956–1961.

Idén ünnepli 50. érettségi évfordulóját a Kiss Ferenc Erdészeti Technikum azon évfolyama, mely az akkori tanügyi reform okán elsőként egyéves előgyakorlat után kezdhet meg technikai tanulmányait. Ez alkalomból kérem a Tisztelt Olvasókat, hogy a küzdelmes időszak néhány személyes élményének felidézésével és saját tanulmányaik körülményeinek összehasonlításával mérlegeljék – helyes irányba tart-e mai oktatási rendszerünk?

Jelentkezésemet Sopronba küldtem és feszült várakozás után jött az értesítés. Területileg a szegedi iskolához tartozom, de tanulmányaim megkezdése előtt egyéves szakmában töltendő fizikai munkával és utána felvételi vizsgával kell bizonyítanom pályaalakomasságomat. Aki az elhelyezkedést illetően tanácstalan, az útbaigazítást kérhet az OEF-nél.

Így kerültem *Fila József*-éle, aki, mint pesti gyereket nem mondhatni, hogy kitörő örömmel fogadott. Rövid párbeszédünk az alábbiak szerint pergett:

Miért akarsz erdész lenni? Mi az elképzelésed?

Most láttam a „Kati és a vadmacska” c. filmet. Oda akarok menni!

Ez kemény szakma, nem romantikázó városi gyerekek való. Mi elsősorban munkához szokott paraszt és erdész szülők gyermekeinek jelentkezését várjuk. Különben is több száz km-re otthonodtól, ismeretlen emberek között el fogsz veszni.

Ott is csak magyarul beszélnek.

Tévedésben vagy. Ott jobbra tőltel beszélnek.

Nem baj. Felvidéki származású vagyok és már jártam Tótiában. Vera Bozse!

De ott viperaveszély is van. Most is volt tragikus baleset.

Majd hordok magammal karilt, kofeintablettát.

Látom makacs vagy mint egy öszvér. Jelentkezz Sárospatakon, ott majd eligazítanak.

Jávorka-Csapodi: Erdő-mező virágai, *Kalmár-Makara:* Ehető és mérges gombáink könyveimmel és sokélú túlélő bicskámmal felfegyverkezve elindultam. Sárospatak, kisvonattal Pálháza, majd a talpfákon lépdelve Kemencepatak volt az útirány.

Első közvetlen főnököm, akit finom, ezüstösen göndörödő haja és testször-

zete után mindenki csak „Gyapjas”-nak tisztelt (polgári neve talán nem is volt) – megtartotta első eligazítását. Emberekésed már van. Itt egy madzag, hogy legyen mivel felkötöni a gatyád és gyufa, hogy tüzet adj ha füstölteni van kedvem.

Innen kezdve írtóka, padkás talaj-előkészítés, tisztítás, gyaloglás, hegy-mászás, jelölés, átlaló és köböző-könyv, gyaloglás, hegy-mászás, napló-írás. Nagy-Gereben, Bohó-rét, Súlyom sziklák, Rostalló, Jaj hegy és Ördög-völgy, ikrás fogasír, moldvai sisakvirág, drótkötélpálya-építés, boksabontás, MRP motorfűrészek és közelítő száncó, éjjeli őrök Kőkapun, gyaloglás, hegy-mászás, naplóírás. Később igaz mondatokat olvashattam a küzdelmekről *Varga D.* Erdőkerülőben c. könyvéből.

Tábor-építés az istvánkúti nyíresben a végzős technikai tanulók fogadására. Nevelők a gerendaházban, tanulók katonai sátrakban. Egyik sátnak egy hatalmas ledózerolt hangyaboly felett találtam alkalmas elhelyezést. Éjszaka a kitelepítettek visszatértek és intenzív hangyasav injekciókkal készítették távozásra az új honfoglalókat. Másnap vezeklés, majd öt évvel később Sopronban is nyomatékos emlékeztető oltást kaptam firmám közreműködésével.

Végül megjött Szegedről a várva várt felvételi behívó. A mintegy 60 beérkező diák és kísérő elhelyezésére a Munkácsy u. 9. sz. alatti egykori minorita rendház méteres falú, dohos lovagtermében került sor.

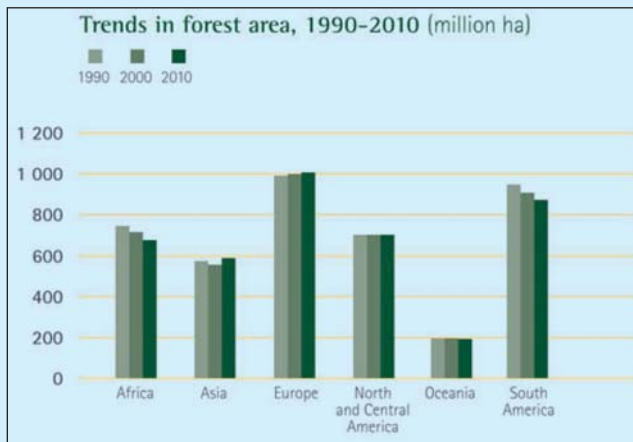
Nevelőinktől sem akkor, sem utóbb nem kaptunk választ arra, hogy milyen megfontolásból kerültünk a „fakóba”. Mára már lényegtelen a kérdés felvetése, mert pályánmaradás és helytállás tekintetében a 30% körüli felsőfokú végzettség megszerzésével stb. végül is bizonyítottuk, hogy figyelemre méltó évjárat voltunk.

Tanáraink kezdetektől fogva fiatal kollégaként kezelték bennünket. Szakmai felkészítésünk mellett több-kevesebb sikerrel próbáltak farigcsálni emberi gyarlóságainkból is. Persze akadt olyan nevelő is, aki vídia-kemény, feltétlen engedelmességre kényszerítő porosz nevelési módszerekkel kívánt embert faragni belőlünk. Nem ismerte a hatás-ellenhatás törvényét és veszített. Tisztálodozatok árán, de végül is egy év alatt felöröltük ambícióit és intézményünkben önkéntes távozásra készítettük.

Az oktatás során döntő szerepet kapott a gyakorlati praktikák ismertetése. Mondókákkal, történetekkel, vic-

A világ erdei

A világ erdei az elmúlt 20 évben 135 millió hektárral, azaz évi 6,8 millió hektárral csökkentek. Ugyanakkor Európában 15,7 millió hektárral (évi 0,8 millió ha) nőtt az erdőterület, Magyarországé pedig 228 ezer hektárral (évi 11 ezer hektár) bővült 1990 és 2010 között, a FAO legfrissebb erdőleltára szerint. Az 1990-2010. időszakban a földrészek erdőterülete az alábbiak szerint változott:

Jelentős a csökkenés tehát Afrikában és Dél-Amerikában. 2010-re csekély csökkenés volt Óceániában. Észak-Amerika erdőterülete e 20 év alatt változatlan. Ázsiában a csökkenés növekedésbe fordult. Európában folyamatos a növekedés!

(FATAJ)

cekkal ötvözött órák tették élvezetesebbé és könnyen megjegyezhetővé a tanultakat. Pl. találós kérdés: Mi az: szőrös és kilóg? Röhhög az osztály és a tekintetek a lányokat keresik. De nem az amire gondolunk. A szélporzású erdei fák virágzatából – a jobb pollenfogás érdekében – a bibe mélyen kilóg és szőrös felületű. Vagy a kártevők elleni védekezés első lépése azok életmódjának megismerése. Adott esetben fontos lehet, hogy milyen alakban telelnek át. Ha képszerűen megjelenik előttünk a gyűrűs pille téli petekoszorúja, akkor már a „gyűrűs-apáca a sodróval, kis és nagy kétalakú búcsúba megy” mondóka alapján egy sor lepkefaj telelő módját ismerhetjük. És még tucatnyi hasonló emlékeztető versike, betűrövidítés könnyítette ismereteink rögzítését.

Az állományalkotó fajok neveitől eltekintve nem volt követelmény a latin nevek használata. De „egynek az ismeretét elvárom tőletek, Úgy hívják, hogy *Passer domesticus*.” És miért pont ez a jelentéktelen szürke veréb a kitüntetett? „Fiaim: Többet fogtok találkozni vele mint a feleségeitekkel.” Vitathatatlan indoklás.

A szakmán kívül persze tanulhattunk pl. arról is, hogy a XIX. sz. közepe táján voltak forradalmak, szabadságharc és kiegyezés is. És ami a legfontosabb: ekortájt kezdte meg szellemjárását a kommunizmus kísértete. Arra viszont nem emlékszem, hogy a kor másik ideológiaformáló természettudományos munkájáról szó esett volna (*C. Darwin*).

A heti gyakorlati napokon és a 2-4 fős kiscsoportokban végzett naposi szolgálatok alkalmával megismerkedtünk többek között a város parkjainak és fűvészkertjének botanikai érdekességeivel, dolgoztunk a Maros-parti csemetekertben, láttuk miként emelik partra a Tiszán úsztatott rönköket a gőzfűrészeknél, a lemezgyárban tanulmányozhattuk a bükk gőzölését és hámozását, betekintést kaptunk a rétegelt lemezek gyártási technológiájába. Jártunk a Móra Múzeumba trófea-kikészítést és preparálást tanulni.

Ásotthalmon megfigyelhettük a zöldesen aranyló cicivedellák fürgé vadászát, ismerkedtünk a méhészkedés és kotoréke-kiképzés alapfogalmaival, a Négyökrű-tó derékig érő vizében mocsári teknősöket figyeltünk, a tuskóírtásos véghasználat során találkozhattunk életünk első szarvasgombájával, megtanultuk telepíteni, kezelni és értékelni a

meteorológiai mérőeszközök használatát. Földmérés gyakorlatunkat órák alatt leiltották mert a tanyavilágban futótűzként terjedt a rémület „Jön a TSZ! Már a Sipka tanya körül méricskélnek a városi úrfik.”

Éves nagygyakorlataink alkalmával Bugacon gyerekkori olvasmányom a Hengergő homok (*Széchenyi Zs.*) jutott eszembe. Pörbölyön meteorológiai ismereteink is bővültek. A gomoly- és esőfelhők után ismereteket szerezhettünk a szűnyogfelhők természetéről is. Dubicsány ódon magtárépületében pedig az egerek etológiját tanulmányozhattuk testközelből.

Iskolánkban az erdészeti mellett gazdaszakképzés is folyt. Nekik is köszönhattunk néhány életre szóló és megismételhetetlen élményt. Ilyen volt az Algyő határában végzett rizsgyomlálás is. Kötésig vízben gázolva a feltépett gyékényből hatalmas, vízen úszó fedezéket építettünk és magunk előtt tolva alkalmas pillanatban vadkacsatojások és iszapgránátok zuhatagával árasztottuk el az aktuális ellenséget, miközben tehetetlen felügyelőink a gátakon futkosva hangos parancsszavakkal próbálták a tűzszünetet kierőszakolni. Ősszel pedig ugyanott, gyakran térdig iszapba merülve, vergődő apróhalak között sarlóval arathattuk a termést.

Gyakorlatainkon mindig volt közүlүnk kinevezett „kerületvezető”, akinek feladata volt a brigádok megalakítása, szerszámok kiosztása és visszavétele, raktárkönyvek vezetése, munkavédelmi oktatások megtartása, étkezések rendjének, a gyakorlat – mai szóhasználattal – valamennyi logisztikai feladatának szervezése. Tehát igazi középvezetői képzés folyt.

De nem csak munkából és tanulásból állt az életünk. Számtalan sporttevékenység, torna, úszó és atlétikai bajnokságok, irodalmi versenyek színesítették napjainkat. Akkor még focizni is tudtak Szegeden. A Hódi-Benák-Portörő-Vas-Nyári-Hajós és társaik összeállítása SZEAC az ország legjobbjait hozta közénk. És a színház: Többek között *Domján Edit*, *Kaló Flórián*, *Leboczki Zsuzsa*, *Kormos István*, *Moldovány Stefánia*, *Vaszi Viktor* fémjelezte az akkori társulatot.

A Bárkába jártunk sörözni, randiztunk a Lófaránál, megpihentünk a Lenin szobor ölében és ezzel gyakoroltuk a híd és a kendergyár közötti partszakaszt stb. Összefoglalva: diák-

otthonban laktunk de a városban éltünk. Sok mindent tanultunk de a legértékesebbnek a közösségteremtés élményét tartom. Azt, hogy az erdész munkájának eredményessége több nemzedék munkájának eredője. Ezért fontos egymás munkájának megismerése és megbecsülése, a közösség építése. E közösségi összetartás szép példája volt az ahogyan Sopronba kerülve az előttünk járó szegedi társaink – *Oláh Tibi*, *Markos Pista*, *Tutuntzisz Tomasz* – miként egyengették tapasztalataikkal előmenetelünket, balekságunk túlélését.

Megéltük és ezért tudjuk, hogy az évtizedek múlásával sokat változott társadalmunk politikai berendezkedése, műszaki, gazdasági lehetőségei és elvárásai. Szakmánk is sokat változott. Gondoljunk csak az éghajlatváltozás és talajvíz-süllyedés miatti termőhely módosulásokra, a termesztésbe vont új klónokra, az őshonosság, a természetesség, az erdő funkcióinak eltölthetőségére, stb. Ma már más ez a szerelem. Ezért sok minden mást és másképp kell oktatni a következő nemzedéknek. Azonban át kell menteni és őrizni kell a bevált módszereket és hagyományokat, melyekkel jó közgazdátokat és középvezetőket nevelt az iskola.

Mindezekért tisztelettel és hálával gondolunk a mára már más dimenzióba távozott nevelőinkre, elsősorban *Kricsfalvi Viktor*, *Szezső János*, *Kerkápoly Géza*, *Halász László*, *Gál István*, *Németh Ferenc* és még sokan másokra.

Ez úton is köszöntjük és köszönjük munkájukat a még köztünk élőknek: *dr. Halápi Ferencné*, *Bak István*, *Obermayer György*, *Géczi Ilona* és társainak.

Nekik is köszönhető, hogy több mint fél évszázad múltán nosztalgiával emlékezhetünk:

*Szép idő volt
Jó idő volt
Kár, hogy elmúlt
Jaj be kár.*

Dr. Darabos István

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu